

Podplukovník gšt. Ing. Ivo Pikner, Ph.D., Mgr. Lukáš Dyčka

Operační koncepce a použití ozbrojených sil v budoucích operacích

**STRATEGICKÉ
ŘÍZENÍ**

Vojenské rozhledy, 2014, roč. 23 (55), č. 1, s. 81–89, ISSN 1210-3292

Operational Concepts and Employment of Armed Forces in Future Operations

Abstrakt:

Článek objasňuje význam strategických dokumentů zabývajících se použitím ozbrojených sil v budoucích operacích, tj. s operačními koncepcemi a aspekty jejich tvorby. Autoři se v první části věnují přístupům k vytváření operačních koncepcí a popisují příklady aliančních koncepcí použití sil v operacích. V druhé části pak článek diskutuje význam nejnovější iniciativy NATO v této oblasti, tvorbu dokumentu s názvem „Framework for Future Alliance Operations (FFAO)“, který by se po svém schválení měl stát významným východiskem pro obranné plánování nejenom v rámci Aliance, ale i jednotlivých členských států. Vědecké přístupy a zvolené metody při zpracování FFAO jsou aktivně sledovány českou bezpečnostní komunitou a především odborníky rezortu obrany, s cílem je promítnout i do tvorby národních dokumentů.

Abstract:

The article explains the meaning of strategy documents covering forces' deployment in future operations, i.e. operational concepts and aspects of their development. The authors concentrate first on approaches to their optimal structures and use history examples taken from both Alliance and Czech environments. Secondly they discuss the latest initiatives of this kind in NATO, the formation of a document under the title “Framework for Future Alliance Operations (FFAO)”. After its approval, this document is going to be a crucial groundwork for all defence planning, not only in the Alliance scope, but in every member state. The scientific attitudes and employed methods of introducing the FFAO are closely watched by the Czech security community, mainly by the specialists of defence department, with the aim to adjust them into the processing of individual national documents.

Klíčová slova:

Operační koncepce, rámec budoucích operací Aliance (FFAO), obranné plánování, plánovací proces NATO (NDPP), Strategická výhledová analýza (SFA).

Key words:

Operational concept, Framework for Future Alliance Operations (FFAO), defence planning, NATO Defence Planning Process (NDPP), Strategic Foresight Analysis (SFA).

1. Úvod

Současné globální bezpečnostní prostředí je na jedné straně charakterizované vysokou nestabilitou a nerovnoměrností vývoje a na druhé straně vysokou dynamikou probíhajících změn, komplexností a vzájemnou podmíněností probíhajících procesů bezpečnostního charakteru. [1] Proto sledování trendů vývoje bezpečnostního prostředí s jeho možnými dopady na obranu a bezpečnost je jedním z hlavních východisek pro obranné plánování, jež definuje směry výstavby a rozvoje ozbrojených sil. V rámci dlouhodobého plánování jednotlivé členské státy vychází z predikcí vývoje bezpečnostního prostředí, vojenství a technologií, a toto je jedním z východisek pro stanovení požadavků na budoucí schopnosti svých ozbrojených sil. Výstupy prognóz budoucího vývoje bezpečnostního prostředí taktéž slouží jako jedno z východisek pro tvorbu strategických dokumentů, včetně operačních koncepcí. [2]

Ozbrojené síly států (jako např. USA, VB, Francie či Německo) pravidelně aktualizují své vlastní operační koncepce, což se odráží v plánování požadavků na budoucí schopnosti. Rovněž tak strategická koncepce použití ozbrojených sil Aliance ve společných operacích je aktualizována, kdy jedním ze vstupů do této aktualizace jsou přístupy členských států. Schválená alianční koncepce použití ozbrojených sil poté zpětně ovlivňuje národní přístupy a celý systém má tak do jisté míry cyklickou povahu.

Potenciální vznik mezinárodních krizí a ozbrojených konfliktů vyžaduje společný integrovaný přístup. Na řešení těchto krizí je důležité použít odpovídající vojenské schopnosti v kombinaci s dalšími dostupnými nástroji a u malých států je absolutně nevyhnutelný především nadnárodní přístup. Spolupráce mezi ozbrojenými silami nejen členských států je přirozeně nevyhnutelným prvním krokem při řešení těchto úkolů, což vede k rozvoji společných iniciativ mezi ozbrojenými silami. [3]

V současné době probíhají aktivity v rámci NATO na přípravě nového dokumentu charakterizující použití sil v budoucích operacích pod názvem *Framework for Future Alliance Operations* (dále jen FFAO) o kterém pojednává druhá část článku.

2. Místo a úloha operačních koncepcí

Vojenské koncepce popisují metody, způsoby či plány využití vojenských schopností s cílem dosáhnout stanovený cíl nebo záměr. [4] Vojenské koncepce lze klasifikovat z hlediska časového, [5] hierarchického (podle účelu a zaměření) či doby platnosti. [6] Odborná literatura pojednává nejčastěji o čtyřech typech vojenských koncepcí, které zpravidla vytvářejí hierarchický celek a jsou navzájem propojeny. Jedná se o:

- **institucionální koncepce**, které popisují vojenské instituce,
- **operační koncepce**, které objasňují možný způsob působení vojenských sil,
- **funkční koncepce**, které zpravidla popisují operační funkce [7] a
- **umožňující (integrující) koncepce**, popisující jak má být úkol splněn v rámci celku. [8]

Vojenské koncepce zpracovávají na národní úrovni vyjadřují především národní přístupy k řešení vojenských problémů. V ideálním případě jsou tvořeny v souladu s jinými souvisejícími národními koncepcemi (např. ostatních rezortů či vládních koncepcí), s aliančními koncepcemi a koncepcemi partnerů či spojenců. [9]

V poslední době nabývají na významu tvorba a rozvoj operačních koncepcí, které podávají základní představu o použití ozbrojených sil a jejich složek v budoucích operacích. Jsou jedním z východisek pro definování nezbytných schopností umožňujících vedení operací v předpokládaném operačním prostředí. Operační koncepce tedy popisují, jak mohou být takto definované schopnosti použity k dosažení stanovených vojenských cílů. [10] Zároveň tyto koncepce musí respektovat charakteristiky operací mezinárodního krizového managementu reprezentující širokou škálu politických, diplomatických, ekonomických a vojenských činností. Každý tento typ operací bude jedinečný svým rámcem, mandátem a podmínkami, ve kterých budou probíhat a též charakterem plněných úkolů, což zpětně ovlivní tvorbu použitelné operační koncepce. [11]

Plánování na základě schopností (capability-based planning) [12] s využitím scénářů a operačních koncepcí je nezbytným základem 2. fáze procesu obranného plánování, [13] jejímž výstupem je stanovení minimálních požadavků na vojenské schopnosti. [14] Vedení válečných her, [15] které se používá jako jedna z hlavních metod, pak umožňuje nejenom identifikovat požadavky na budoucí schopnosti, ale pomáhá také nalézt efektivní řešení již existujících problémů. Lze tak říci, že pouze důsledná implementace teorie *plánování na základě schopností* do národních procesů obranného plánování zabezpečí efektivní dosažení požadovaného „produktu“ celého procesu – vytvoření požadovaných budoucích schopností ozbrojených sil.

3. Historické příklady operačních koncepcí

Operační koncepce nejsou fixní, ale vyvíjejí se v čase jako reakce na různé faktory. Tyto faktory zahrnují především politický, technologický, sociální, ale i např. kulturní a jiný vývoj, který může vyžadovat změny ve způsobu vedení operací. Nově vytvářenou operační koncepci lze využít nejen jako odezvu na budoucí hrozby, ale zároveň i jako návod pro použití ozbrojených sil v rámci „současných“ scénářů.

Obdobně může být použita i historická operační koncepce k řešení současných či budoucích problémů. Jako příklad takové koncepce lze uvést koncepci „rozšířeného bojiště“ (extended battlefield) pozemního vojska USA, která se stala základem pro doktrínu vedení kombinované letecké a pozemní bojové činnosti (air-land battle) z osmdesátých let minulého století [16] a námořní koncepci *From the Sea 1992*, postupně rozvíjenou do budoucí koncepce *From the Sea 2000*. Rozhodující aspekty této koncepce jsou v podstatné míře uplatňovány i v rámci soudobých vojenských operací, přestože se geopolitická situace od jejich vzniku zásadně změnila. Tyto koncepce ovlivnily způsoby použití sil, změny v organizačních strukturách, výcvik i výzbroj, a jsou tak odborníky obecně považovány za historicky nejzdárnější operační koncepce. [16]

Z dalších příkladů strategických koncepcí pojednávajících o budoucím použití ozbrojených sil lze zmínit např. alianční operační koncepci budoucího použití ozbrojených sil CAFJO. Z dokumentů na národní úrovni lze uvést americkou koncepci *Capstone Concept for Joint Operations*, britskou koncepci *Joint High Level Operational Concept* a francouzskou *Concept d'emploi des forces*. Jejich ekvivalentem v českém prostředí je dosud platný *Záměr použití ozbrojených sil ČR*, z roku 2003.

3.1 Alianční operační koncepce – CAFJO

V souladu se závěry summitů NATO v Praze v roce 2002 a v Istanbulu v roce 2004 byl vydán transformační dokument *Strategic Vision*, [17] který se později odrazil v memorandu *Military Committee Memorandum for Commanding Officers Regarding Transformation – MCM 0054*. V souladu s těmito dokumenty byly započaty práce na nové koncepci použití ozbrojených sil Aliance, která měla navíc vytvořit paralelu s klíčovou koncepcí pro vedení společných operací, vydanou americkým ministerstvem obrany v srpnu 2005. Tato koncepce budoucího použití ozbrojených sil Aliance s názvem *Concepts for Allied Future Joint Operations* (dále jen CAFJO) měla přeformulovat zadání řídicích politických dokumentů [18] do konkrétní specifické vojenské koncepce, která by sloužila jako východisko pro tvorbu dalších navazujících vojenských koncepcí NATO. CAFJO byl rámcem pro rozvoj budoucích schopností Aliance k naplnění požadavků vyplývajících z charakteru vedení budoucích operací v horizontu 2020.

Koncepce CAFJO se stala řídicím dokumentem celé řady aktivit uvnitř transformačního procesu Aliance, a zároveň napomáhala i ostatním kooperujícím složkám a organizacím „pochopit změny a udržet krok“.

3.2 Studie JO 2030

V devadesátých letech minulého století byla pod patronací NATO RTO (Research and Technology Organization) zpracována řada dlouhodobých vědeckých studií. Mezi hlavní patřily *Land Operations 2020*, *Air Operations 2020*, *Naval Operations 2015* a *Operations in Urban Area 2015*. Tyto studie ukazovaly nejenom dopad budoucích technologií na pozemní, letecké a námořní operace, ale především doporučily odborné řešení nedostatků ve schopnostech, které by se mohly vyskytnout v období let 2015–2020. Jejich výsledky měly významný vliv na dlouhodobé strategické plánování NATO, především v oblasti tvorby dlouhodobých požadavků na schopnosti (*long term capability requirements*). Na jaře roku 2006 bylo rozhodnuto zpracovat do roku 2010 dlouhodobou vědeckou studii s názvem *Joint Operations 2030*, [19] jejímž cílem bylo:

- zvážit vliv potencionálního budoucího globálního bezpečnostního prostředí na vedení společných operací v rámci pravděpodobných typů operací,
- vymezit a stanovit schopnosti a identifikovat mezery ve schopnostech, které mohou vzniknout v budoucím prostředí a
- zhodnotit vliv vyvíjených aplikovaných technologií na budoucí schopnosti a identifikovat systémové řešení, které vyplní nedostatky ve schopnostech či podstatně zlepší budoucí schopnosti.

Cílem této vědecké studie bylo v dlouhodobém výhledu (2030) zhodnotit možné směry vývoje bezpečnostního prostředí, popsat možné scénáře a použití (nasazení) ozbrojených sil v operacích a identifikovat budoucí schopnosti, které bude třeba rozvinout pro úspěšné plnění budoucích úkolů. V závěru studie byla vypracována doporučení na řešení nedostatků ve schopnostech, které se v budoucnu mohou objevit. Finální dokument poskytl „cestovní mapu“ pro další rozvoj NATO s ohledem na nové bezpečnostní výzvy a na předpokládaný technologický vývoj. [20]

4. Aktuální poznatky z tvorby *Framework for Future Alliance Operations*

Nejaktuálnějším dokumentem, zabývajícím se použitím aliančních sil v budoucích operacích, je *Framework for Future Alliance Operations* (FFAO) zpracováváný strategickým velitelstvím pro transformaci (NATO ACT) na základě rozhodnutí vojenského výboru Aliance. Tvorby tohoto dokumentu se ČR účastní zapojením expertů z rezortu obrany. [21] Cílem tohoto dokumentu je formulovat podobu budoucích operací NATO v horizontu 2030, vycházející z analýzy budoucího bezpečnostního prostředí. Obecně se užívá anglický termín *future security environment*, dále jen FSE. V současné době obecně uznávaná dynamičnost a komplexita FSE přitom zvyšuje nároky na schopnost prognózovat budoucí požadavky na vojenské schopnosti. Přístupy k hodnocení bezpečnostního prostředí postrádají nejen ustálenou metodologii k zhodnocení budoucích výzev, ale taktéž systémový přístup k analýze bezpečnostních implikací především v dlouhodobém horizontu. Přitom hodnocení bezpečnostního prostředí je jedním z rozhodujících vstupů do procesu obranného plánování NATO, především ve své 1. a 2. fázi, kdy dochází k transformaci hodnocení bezpečnostních výzev do podoby minimálních požadavků na budoucí schopnosti. [22]

Prvním konkrétním výstupem prací vedoucích k FFAO je dokument *Strategic Foresight Analysis* (SFA) dokončený na počátku září 2013. Ten shrnuje rozdílné přístupy a náhledy na hrozby a výzvy, jimž NATO může v časovém horizontu do roku 2030 čelit. Vzhledem k opravdu široké škále zkoumaných témat a rozdílnosti zájmů jednotlivých států NATO jsou výstupy poměrně obecné a rozsáhlé. Pozitivním jevem svědčícím o pokusu detailně propracovat metodologii hodnocení FSE, je seskupování jednotlivých témat do menších celků, takže SFA nakonec operuje s analýzou pěti témat, z nichž je odvozeno 15 trendů a 34 implikací [23] relevantních pro Alianci. Ve vztahu k obrannému plánování v rámci NATO má pak SFA představovat jeden ze vstupů politického zadání.

Závěry *Strategic Foresight Analysis* jsou jedním z hlavních podkladů pro tvorbu FFAO především proto, aby byla co nejlépe zachycena podoba budoucích operací NATO. Metodologicky se v případě vytváření FFAO jedná o klasický dvojstupeňový proces.

První krok tvorby FFAO proběhl na workshopech v Oberammergau v červenci 2013 a Izmiru v září 2013 a jeho výsledkem je šest tzv. *broad strategic insights* (dále jen BSI). Těchto „šest BSI“ [24] představuje fundamentální charakteristiky budoucího bezpečnostního prostředí a na jejich konstrukci se projevila jasná vazba na předcházející dokument *Strategic Foresight Analysis*. BSI jsou totiž fakticky přepracováním a sloučením vzájemně souvisejících trendů tak, aby mohly sloužit k identifikaci výzev, se kterými se NATO bude potýkat při plnění svého základního poslání, tzv. Core Tasks. [25]

Navazující druhý krok tvorby FFAO se úzce vztahuje k podobě budoucího operačního prostředí a spočívá ve vyvození tzv. *military implications* (MIs). Tyto implikace budou vytvořeny rozpracováním BSI a jejich hodnocením v pěti doménách operačního prostředí (Air&Space, Cyber, Maritime, Land a Human Interaction) a jejich následném začlenění podle oblasti schopností (CHF - capability hierarchy framework). Tento druhý krok měl původně proběhnout v Bruselu v listopadu 2013 a finální podoba textu se očekávala v červnu 2014. Jednání v Bruselu bylo odsunuto a další termín konání nebyl specifikován. Oficiální vysvětlení zdůvodňovalo jeho odsunutí množstvím získaných vstupů a potřebou je důkladně analyzovat a zpracovat do „vskutku kvalitních BSI“. [26]

Skutečná příčina odsunutí termínu však spíše tkví ve způsobu práce na FFAO. Značná část účastníků obou dosavadních workshopů spekulovala, že zpoždění je dáno tím, že debaty proběhnuvší na jednáních nejsou tak docela v souladu se závěry, které ACT (Allied Command Transformation) očekávalo.

Autor tohoto textu nabyl z jednání dojmu, že konkrétně velmi malá akcentace role společné obrany, a naopak zdůraznění významu kooperativní bezpečnosti v souvislosti s NATO, je pro ACT obtížně přijatelná. Dosavadní podoba výstupů z jednání rovněž pouze velmi vágně odráží průběh diskuzí v jednotlivých pracovních skupinách a závěry působí předpřipraveným dojmem.

Poněkud alarmující bylo rovněž slabé zastoupení menších a nových zemí NATO. Z této oblasti ČR tvořila čestnou výjimku a její zástupci byli rovněž velmi aktivní. Je však symptomatické, že náhled středo- a východoevropských zemí NATO na trendy vývoje bezpečnostního prostředí byl víceméně ignorován ve prospěch původních členů. Typicky se to týkalo například problematiky migrace, kde převážilo francouzské a italské (za vydatné podpory USA a UK) zdůraznění bezpečnostních implikací imigrace ze severní Afriky do zemí jižní Evropy, urbanizace a obecně přesuny obyvatelstva na Blízkém východě a v Africe. Naproti tomu přistěhovalectví z východní Evropy (Ukrajina či Rusko), které Českou republiku či Polsko – nemluvě již o pobaltských státech s obrovskou ruskou menšinou – zajímá mnohem více, nebylo reflektováno. Obecně převážily globální trendy, které ze své podstaty vyhovují spíše větším zemím, než specifické a s konkrétními regiony svázané trendy bezpečnostního prostředí, jejichž reflexe Severoatlantickou aliancí by pomohla spíše menším zemím.

Ve většině oblastí byla jednoznačně cítit dominance USA, Kanady a Velké Británie, jejichž zástupci se díky jazykové výhodě téměř výlučně podíleli na formulacích stanovisek. [27] Velmi silně byl cítit především zájem Velké Británie, jejíž zástupci se očividně snaží celý proces uzurpovat. Zda se tak děje kvůli snaze balancovat v současné době diplomaty často zmiňovaný a očividný pokles reálného vlivu Londýna nejen v NATO, není zcela jasné.

Lapidárně řečeno, tvorba a dosavadní dílčí výstupy FFAO jsou vytvářeny velmocemi, které tak prosadí vlastní pohled na budoucnost jako sdílený pohled celé Aliance. Ovšem i menší země nesou svůj díl viny – nepřítomností svých zástupců na těchto jednáních se totiž vzdávají možnosti ovlivnit obsah dokumentu a prosadit tak svůj pohled na budoucí bezpečnostní prostředí. V konečném důsledku je jen logické, že využitelnost dokumentu, který nereflektuje zájmy malých států (včetně ČR či SR) pro proces rozvoje budoucích schopností, je velmi malá.

Nicméně i přes uvedené výhrady je pro Českou republiku klíčové celý proces dále aktivně sledovat. Jakkoliv jsou dosavadní výstupy příliš obecné a málo využitelné, tak především metodologie tvorby FFAO a návaznost jednotlivých kroků je velmi dobře propracována. Další fáze přípravy FFAO se navíc bude zabývat vojenskými schopnostmi. A zde je v každém případě nezbytné sledovat, které schopnosti budou ve FFAO zdůrazňovány v návaznosti na analýzu bezpečnostního prostředí tak, jak jej definují BSI. Navíc vzhledem k souběhu tvorby národních strategických dokumentů (v současné době např. Koncepce výstavby Armády České republiky - KVAČR) s FFAO, se otevírá možnost přenést propracovanou metodologii z aliančního prostředí a využít ji při tvorbě tohoto (i dalších) dokumentů na národní úrovni.

5. Operační koncepce ozbrojených sil ČR

První a zároveň i poslední schválená operační koncepce ozbrojených sil ČR *Záměr použití ozbrojených sil ČR* byla představena v dokumentu s předlouhým názvem „Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky přepracovaná na změněný zdrojový rámec“, [28] který vláda České republiky schválila na svém jednání dne 12. listopadu 2003. Od roku 2003 byla zpracována řada dalších koncepčních materiálů, ale žádný jiný již nepojednává o nových záměrech vedení budoucích operací. Je tedy otázkou, jak byly a jsou tvořeny další strategické dokumenty, zabývající se např. výstavbou a rozvojem ozbrojených sil?

Vzhledem k tomu, že tento schválený záměr použití sil je již více než deset let starý, přirozeně neodpovídá současným požadavkům. Nabízí se tak otázka, zdali by nebylo žádoucí, v souvislosti s pracemi na FFAO, iniciovat obdobný proces tvorby národní operační koncepce. Získané poznatky z procesu tvorby aliančního dokumentu FFAO k tomu přímo vybízejí. Při tvorbě tohoto národní operační koncepce bude vhodné využít výstupy projektu obranného výzkumu „OPERKON – Operační koncepce ozbrojených sil ČR ve společných operacích“, a to především schválené *Metodiky tvorby operačních koncepcí*. [29]

6. Závěr

Jedním z rozhodujících východisek pro dlouhodobý plánovitý rozvoj schopností ozbrojených sil (a svým způsobem determinujícím) jsou operační koncepce. Pravdou ovšem je, že za dobu existence samostatného českého státu se v ozbrojených silách nepodařilo vytvořit jasnou vazbu mezi politickým zadáním, představovaným souborem strategických dokumentů, a předpokládaným způsobem jeho naplňování, popsaným v operačních koncepcích. [30] Z důvodů, že tato vazba nefunguje, nelze mluvit ani o racionálním rozvoji schopností ozbrojených sil (OS) a jejich použitím v dlouhodobém horizontu.

Pro Českou republiku je klíčové reflektovat proces a dílčí výstupy při tvorbě strategických dokumentů, a to nejen v rámci Aliance, ale i v rámci jednotlivých členských států, a tyto poznatky implementovat do tvorby koncepcí na národní úrovni. Aktuálně probíhající proces tvorby FFAO je přínosné sledovat především pro získání přehledu, jaké schopnosti ozbrojených sil budou zdůrazňovány v návaznosti na analýzu bezpečnostního prostředí tak, jak jej definují BSI. Sledování přístupů k tvorbě FFAO tak může poskytnout inspirace pro práci na aktuálních národních strategických dokumentech (Dlouhodobý výhled a KVAČR).

Autoři článku se domnívají, že by tyto dokumenty měly mít ve své souvislosti logickou podobu se SFA a FFAO, a to především s ohledem na provázanost budoucího operačního prostředí s implikacemi budoucích vojenských schopností. Zatímco ale definice budoucího operačního prostředí ani implikace pro vojenské schopnosti nebude možno bezesbýtku převzít z FFAO bez zásadní úpravy na podmínky České republiky, proces a způsob práce na tomto dokumentu by se měl stát inspirací. Stejně i vytvoření dostatečného časového prostoru pro tvorbu domácích koncepčních dokumentů (na rozdíl od těch aliančních) mnohdy citelně schází, což podřívá samotnou

myšlenku jejich dlouhodobosti. Dodržení hlavních zásad tvorby strategických dokumentů, např. využití vědeckých metod, systémového přístupu, přiměřená časová dotace, Lessons Learned apod., je nezbytnou podmínkou výstavby a rozvoje každé organizace, tedy i ozbrojených sil.

Poznámky k textu a literatura:

- [1] IVANČÍK, R. - JURČÁK, V. *Mierové operácie vybraných organizácií medzinárodného krízového manažmentu*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2013, 230 s. ISBN 978-80-8040-469-7.
- [2] **Operační koncepce** jsou v širším významu vyjádřením předpokládaného způsobu použití ozbrojených sil v budoucích operacích. V zahraniční literatuře se můžeme setkat s termíny „operational concept“ či „operating concept“, tyto se ale významově neliší.
- [3] MAJCHÚT, Ivan. Armed forces as a tool for co-operation. In *Nieuchronna polisemia, potencjalna synergia: międzynarodowe, narodowe i lokalne aspekty bezpieczeństwa w Polsce i Słowacji*. Ostrowiec Św.: Stowarzyszenie Nauka Edukacja Rozwój, 2012, ISBN 978-83-89466-46-4, s. 104-112.
- [4] PIKNER, I. - ZÚNA, P. - SPIŠÁK, J. - GALATÍK, VI. - KUBEŠA, M. - KRČMÁŘ, M. - DUBEC, R. - ČEP, D. - FRANK, L. *Operační koncepce: Přístupy a postupy*. Praha: Powerprint s. r. o., Praha, 2012, 96 s. ISBN 978-80-87415-68-9.
- [5] Historické, současné a budoucí koncepce.
- [6] Analytická (podkladová), prozatímní či již aplikovaná koncepce.
- [7] Mezi základní operační funkce patří: velení a řízení, zpravodajství, manévry a palba, ochrana sil, informační operace, udržitelnost sil a civilně vojenská spolupráce.
- [8] Jako příkladu lze použít koncepci popisující použití technologií pro vizualizaci bojiště, která může být umožňující koncepci pro funkční koncepci velení a řízení.
- [9] PIKNER, I. - SPIŠÁK, J. - GALATÍK, VI. *Zásady tvorby operačních koncepcí*. Brno: Univerzita obrany, 2010, 73 s. ISBN 978-80-7231-755-4.
- [10] PIKNER, I. - GALATÍK, VI. - KRČMÁŘ, M. Nové přístupy k obrannému plánování v dlouhodobém horizontu: Scénáře a operační koncepce pro budoucí bezpečnostní prostředí. *Vojenské rozhledy* [online] 2011, roč. 20, č. 3, s. 23-28 [cit. 2012-07-15] ISSN 1210--3292. Dostupné z <http://www.mocr.army.cz/scripts/file.php?id=104822&down=yes>.
- [11] BUČKA, P. - NOVOSAD, O. Analýza přípravy, nasazení a návratu příslušníků OS SR z operací mezinárodního krízového manažmentu. In sborník *Medzinárodná vedecká konferencia Národná a medzinárodná bezpečnosť 2012*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2012, ISBN 978-80-8040-450-5, s. 33-42.
- [12] *Guide to Capability-Based Planning*. The Technical Cooperation Program, Joint Systems and Analysis Group, TR-JSA-TP3-2-2004, Virginia, USA, 2004, 15 pp.
- [13] Jedná se o 2. fázi procesu obranného plánování, v souladu s dokumentem *Implementation and Transition Plan - NATO Defence Planning Process*, PO (2009) 0079, 10 June 2009, jak byl přijat na summitu NATO 2009 ve Štrasburku.
- [14] MMR - Minimum Military Requirements.
- [15] Při válečné hře se v rámci každého scénáře simulují různé způsoby použití ozbrojených sil a hledá se optimální řešení, možná rizika, a stanovují se minimální požadavky na schopnosti pro daný scénář.
- [16] ROMJUE, John, L. *The Evolution of the Airland Battle Concept*. Air University Review, May-June 1984. Dostupné z <http://www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/aureview/1984/may-jun/romjue.html>.
- [17] Tento dokument podepsali dne 23. 8. 2004 jako velitel SACO, SHAPE v Belgii generál James L. Jones, a jako velitel SACT v Norfolk, USA admirál P. Giambastiani.
- [18] Hlavní řídicí politický dokument představuje především Comprehensive Political Guidance.
- [19] V mezinárodním řešitelském kolektivu byli za ČR Ing. Miroslav Švejda, M.A., a autor článku pplk. gšt. Ing. Ivo Pikner, Ph.D.
- [20] MASSEL, Paul a kol. *Joint Operations 2030: Final Report*. Studie. Paříž, Francie: NATO Research and Technology Organisation, F-92201, Neuilly-Sur-Seine Cedex, Paris, France, Télécopie 0(1)55.61.22.99, e-mail: mailbox@rta.nato.int, 2012, 364 p. AC/323(SAS-066)TP/355. ISBN 978-92-837-0128-6.
- [21] Proces vytváření FFAO/SFA byl od počátku sledován z pozice rezortu obrany především sekci obrané politiky a strategie (SOPS MO), sekci rozvoje a plánování sil (SRPS MO) a Centrem bezpečnostních

- a vojenskostrategických studií Univerzity obrany (CBVSS), odkud vzešlo několik desítek připomínek, z nichž dvě třetiny si našly cestu do konečného textu (ačkoliv velmi často proto, že byly shodné s námitkami z dalších zemí).
- [22] MCR - minimum capability requirements.
 - [23] Témata odpovídají sektorům bezpečnosti. SFA jich identifikuje následujících pět: politický, sociální (human), technologický, ekonomický a environmentální. Pro ilustraci příkladem trendu v rámci ekonomického sektoru je pokles výdajů na obranu a jednou z implikací pak může být neschopnost Aliance udržet si převahu v plném spektru schopností.
 - [24] Jde o Strategic Awareness, Strategic Narrative, Focused Protection, Shared Resilience, Coordinated Security a Adaptive Shaping.
 - [25] Tzv. **NATO's Core Tasks** jsou definovány ve Strategické koncepci NATO z roku 2010. Jedná se o společnou obranu, kooperativní bezpečnost a krizový management.
 - [26] Postponement of FFAO Workshop No. 4 20-21 November 2013. Dostupné z http://www.act.nato.int/images/stories/events/2012/fc_ipr/ffa_ws4_postponement.pdf.
 - [27] Výjimku tvořili snad pouze Norové.
 - [28] Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky přepracované na změněný zdrojový rámec. MO Praha, 2003, s. 40. Dostupné z http://www.mocr.army.cz/images/id_8001_9000/8492/005.pdf.
 - [29] Výstupy projektu OPERKON byly zveřejněny ve *Věstniku MO*, ročník 2013, částka 17, v části „Sdělení ředitele Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti“. Jedná se o schválené dokumenty „Metodika tvorby operačních koncepcí“ a „Návrh operační koncepce použití ozbrojených sil ve společných operacích“, které jsou základním vodícím dokumentem pro koncepční pracovníky při tvorbě a schvalování operačních koncepcí.
 - [30] SPIŠÁK, Ján. Operační koncepce – zamyšlení nad řešením vojenského problému. *Vojenské rozhledy*, 2013, sv. 22 (54), č. 2/2013, s. 89. ISSN 1210-3292.

Antonín Sed'a se věnuje zejména předkládanému balíčku branných zákonů, který je Ministerstvem obrany připravován již několik let, a to nejen pod mým vedením, ale z velké části již pod vedením mého předchůdce Alexandra Vondry. Pan poslanec vyjadřuje pochybnost, zda předkládané legislativní návrhy jsou dostatečně provázané a vedou k personální stabilizaci, zpružnění struktury velení a řízení či k optimalizaci majetku rezortu.

Žádná z předkládaných norem nevznikla jen tak, od stolu, bez předchozího hlubšího zkoumání skutečných potřeb rezortu obrany a armády. V průběhu jejich přípravy byly všechny faktory a souvislosti zvažovány a podrobně zkoumány, nejedná se tedy o nahodilý soubor změn, jež by byl vnitřně nelogický či neprovázaný. Naopak, příprava těchto návrhů probíhala přesně podle postupu, který v článku navrhuje. Od detailních analýz, přes tvorbu koncepčních materiálů, z nichž nejzásadnějším dokumentem byla Bílá kniha o obraně, až po výsledné paragrafové znění, které se nyní nachází v Poslanecké sněmovně ...

K dalším výroků Antonína Sedi se nechci nijak zdlouhavě vyjadřovat, proto jen dvě krátké poznámky. Pokud panu poslanci v návrhu dodatku na prodloužení pronájmu gripenů chybí offshety, měl by se blíže seznámit s legislativou EU. Ta totiž podobnou podporu domácího průmyslu nedovoluje. A pokud panu poslanci chybí vize rezortu a neustále se odvolává na již překonanou reformu z roku 2002, měl by si přečíst Bílou knihu o obraně (2011), Bezpečnostní strategii ČR (2011) nebo Obrannou strategii ČR (2012). Možná by tam našel odpovědi na většinu svých otázek.

Ing. Vlastimil Pícek,

Poslanec Sed'a se ve svém kritickém pohledu hodně mylí,
<http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/>,

27. 1. 2014.